

УДК 331.5(045)

Чепеленко Анжеліка Михайлівна,
к.е.н., доц., доцент кафедри економіки підприємств та менеджменту,
Українська інженерно-педагогічна академія
Чепеленко Дмитро Станіславович,
аспірант кафедри міжнародної економіки,
Донецький національний університет (м. Вінниця)

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ЗАКОНОМІРНОСТІ І ТРЕНДИ

Дослідження закономірностей процесів міжнародної міграції, економічних, соціальних та культурних трансформацій, викликаних переорієнтацією регіональних міграційних потоків у другій половині ХХ століття є актуальним і своєчасним для країн, які активно модернізують свою міграційну політику. Метою статті є визначення основних закономірностей міграційної динаміки країн-донорів та країн-реципієнтів на основі оцінки макроекономічного впливу міжнародної міграції в статистиці і динаміці за період з 1990 по 2013 роки. Для проведення дослідження була використана статистична інформація Світового Банку щодо основних макроекономічних (динаміка ВВП, демографічні характеристики населення, показники економічного зростання та ін.) і розрахункових (продуктивність праці, динаміка еміграції працездатного населення, втрати ВВП у разі відсутності трудової імміграції та ін.) показників. В результаті дослідження було виявлено, що історичним періодам максимальної продуктивності праці в економічній системі відповідають історичні періоди мінімального безробіття, тому на підставі цього статистично доведеного факту припускаємо, що безробіття є вагомим чинником зростання продуктивності праці і необхідності концентрації державної економічної політики на показниках безробіття при реалізації стратегій інтенсивного росту. Зіставлення показників безробіття, зміни ВВП та продуктивності праці дозволили вивести ряд закономірностей, статистично обґрунтованих і логічно доведених, а саме: в умовах зростаючої продуктивності праці економічна роль трудової міграції та динаміка ВВП перебувають у прямій залежності, тоді як у випадку зміни динаміки продуктивності праці на негативну до зворотного змінюється взаємозв'язок динаміки ВВП і економічної ролі трудової імміграції. Основні результати, що становлять наукову новизну та отримані у ході проведення дослідження полягають у тому, що запропоновано принципово новий підхід щодо усвідомлення впливу ролі чинників регулювання міграційними процесами і необхідності концентрації державної економічної політики на показниках безробіття і продуктивності праці при реалізації стратегій інтенсивного росту. Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці рекомендацій та пропозицій, які можуть бути корисними для впровадження при формуванні національної міграційної політики.

Ключові слова: міграційна політика, міграційні процеси, країни-донори, країни-реципієнти, вплив глобалізації, продуктивність праці, рівень безробіття

ВСТУП

Постановка проблеми. Основними причинами, які змушують людей залишати території – це пошук роботи і кращого життя. Згідно з даними Організації Об'єднаних Націй, більш 231,5 млн. осіб в 2013 році проживали за межами своїх країн походження і більше 700 млн. осіб мігрують в межах своїх країн. Передбачається, що в найближчі десятиліття, економічні та демографічні проблеми, глобалізація та зміна клімату збільшать міграційні потоки як всередині країн, так і за їх межами [1].

У сучасному світі реалізація права кожної людини залишати будь-яку країну, включаючи і свою власну, та повертатися у свою країну, закріплена декларацією прав людини (ст. 13, п. 2) [8] та поставлена в залежність від характеру сприйняття національних інтересів державною владою.

Дослідження закономірностей процесів міжнародної міграції, економічних, соціальних та культурних трансформацій, викликаних переорієнтацією регіональних міграційних потоків у другій половині ХХ століття є актуальним і своєчасним для країн, які активно модернізують свою

міграційну політику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Численні дослідження тенденцій та специфіки міжнародних переміщень населення у своїх роботах висвітлювали такі науковці як В. П. Лещук, Л. О. Примостка, О. О. Чуб, О. І. Марчин, Д. Ю. Мамотенко, М. І. Пітюлич, Т. Ю. Ковач, Ю. І. Дем'янчук та інші.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є визначення основних закономірностей міграційної динаміки країн-донорів та країн-реципієнтів на основі оцінки макроекономічного впливу міжнародної міграції в статистиці і динаміці за період з 1990 по 2013 роки. Незважаючи на глибину розробки теми міжнародної міграції, недостатньо уваги сконцентровано саме на закономірностях і основних детермінантах міжнародної міграції.

Для проведення дослідження була використана статистична інформація Світового Банку щодо основних макроекономічних (динаміка ВВП, демографічні характеристики населення, показники економічного зростання та ін.) і розрахункових (продуктивність праці, динаміка еміграції працездатного населення, втрати ВВП у разі

відсутності трудової імміграції та ін.) показників.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Жоден відтворювальний процес у реальному сучасному економічно розвиненому й інтегрованому суспільстві не виникає без впливу на нього тих змін, які пов'язані з міграційними процесами. Темпи розвитку і характер міграційних процесів зумовлені, насамперед, зростанням потреб розвинених країн у

трудовах ресурсах і супроводжуваним глобалізацію поглибленням соціальної поляризації і загостренні проблем, пов'язаних з неухильним наростанням бідності та злиднів у світових масштабах.

Глобальна міграція демонструє стійке зростання в два етапи: з 1960 по 1985 рік у середньому з 2,3% загальної чисельності населення світу, та з 1990 по 2013 рік близько 3,0%; зі значним збільшенням з 1985 по 1990 роки (рис. 1).

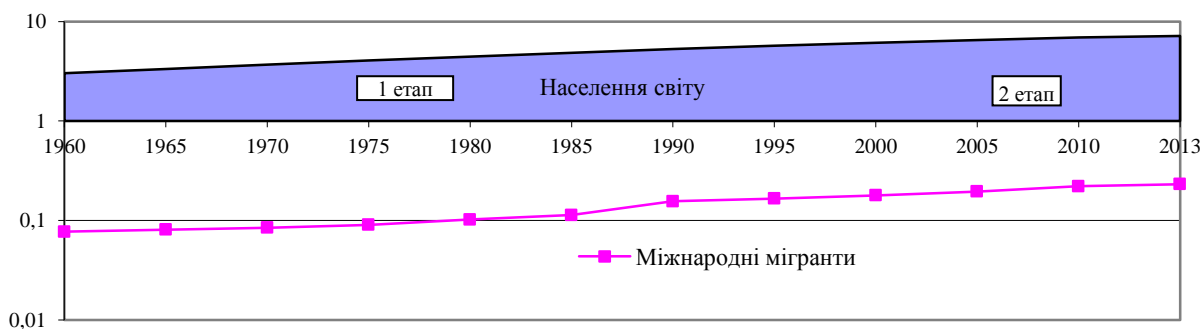

Рис. 1. Динаміка світової міжнародної міграції у 1960-2013 рр., млн. осіб [1]

Згідно оцінок Міжнародної організації з міграції, в 1965-2013 рр. обсяг міграційних переміщень збільшився з 75 до 231,5 млн. осіб і рухається паралельно з прискореним процесом глобальної інтеграції, яка пов'язує країни і народи. Більша частина цього зростання відбулася між 2000 і 2010 роками і збільшилася на 50% (77 млн. осіб) з щорічним приростом 4,6 млн. осіб [3]. Згідно статистичних даних ООН в 2013 році країнами з найбільшою кількістю емігрантів були Індія (6,1% від загальносвітового обсягу) та Мексика (5,7% від загальносвітового обсягу) [8].

Міжнародна міграція в Мексиці виділяється серед інших значними масштабами і неоднорідними характеристиками та забезпечує другий за величиною міжнародний міграційний потік: 12,4 млн. осіб, які народилися в Мексиці, живуть в іншій країні, а це

кожний десятий мексиканець. Крім того, ця міграція характеризується концентрацією на одному напрямку – до Сполучених Штатів Америки [8].

Розвинені країни, в основному з Північної Америки і Європи, є основним місцем дислокації міжнародних іммігрантів. В 1960 році вони зосередили 39,9%, а в 2013 році – 64,2% іммігрантів світу. У 2013 році США і Канада зосередили майже чверть від загальної глобальної міграції. Найменша кількість іммігрантів мешкає у Латинській Америці та країнах Карибського басейну, Східній Азії і Тихоокеанському регіоні.

Найбільша кількість іммігрантів у світі спостерігається в США (19,8% від загальносвітового обсягу) та Росії (4,8% від загальносвітового обсягу) (табл. 1).

Таблиця 1

Країни з найвищим і найнижчим рівнем річної чистої міграції [1; 3]

Ранг	Країни-реципієнти			Країни-донори		
	1990-2000	2000-2010	2010-2013	1990-2000	2000-2010	2010-2013
1.	США	США	США	Казахстан	Бангладеш	Індія
2.	Росія	Іспанія	Росія	Мексика	Мексика	Мексика
3.	Німеччина	ОАЕ	Німеччина	Єгипет	Індія	Росія
4.	Афганістан	Росія	Саудівська Аравія	Бангладеш	Китай	Китай
5.	Канада	Італія	ОАЕ	Іран	Пакистан	Бангладеш

Серед групи країн-донорів традиційно присутні Бангладеш, Китай, Індія, Мексика, Пакистан і Філіппіни. Практично всі вони мають давні зв'язки з традиційними країнами-реципієнтами: Австралією, Канадою та США і створюють нові з країнами Південно-Східної та Західної Азії, які залучають іноземних працівників.

У період з 1990 року до 2013 року США прийняли найбільше абсолютне число міжнародних мігрантів – майже 23 млн. осіб, що відповідає притоку

одного мільйона нових мігрантів на рік. На другому місці Об'єднані Арабські Емірати з припливом у сім мільйонів, на третьому – Іспанія з припливом у шість мільйонів.

У 2013 році більш, ніж 51% всіх міжнародних мігрантів світу проживало в десяти країнах світу: США (46 млн. осіб, що становить майже 20% всіх мігрантів), Росії, Німеччині, Саудівській Аравії, Об'єднаних Арабських Еміратах і Великобританії (рис. 2).

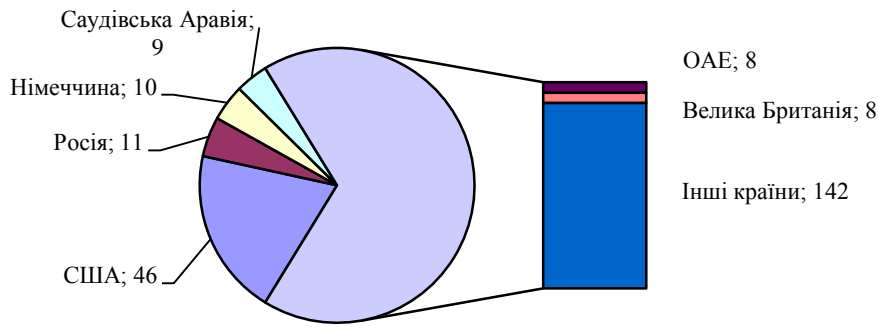

Рис. 2. Структура міжнародної міграції найбільших країн-реципієнтів у 2013 році, млн. осіб [3]

Також слід зауважити, що з 23 країн, що розвиваються, змінили свій статус з країни-донора 1990-2000 роках на країни-реципієнти в 2000-2013 рр. (Бурунді, Еритрея і Південний Судан стали приймати біженців, а, наприклад, Кувейт і Саудівська Аравія почали приймати іноземних працівників).

Таким чином, у період з 1990 по 2010 роки відбулись значні зміни у географії, динаміці та структурі світових міграційних процесів:

- збільшилась кількість країн-реципієнтів в Азії, Європі, Латинській Америці та Карибському басейні;
- знизилась кількість країн-реципієнтів в Африці і Океанії;
- практично не змінилася ситуація в Північній Америці.

З метою визначення закономірностей і основних детермінант економічної ролі міжнародної міграції в країнах з найвищим і найнижчим рівнем річної чистої міграції, проаналізуємо зміну основних макроекономічних критеріїв в період з 1990 по 2013 роки. В якості таких критеріїв були визначені – продуктивність праці в національній економічній системі, яка в рамках дослідження визначалася через співвідношення національного ВВП до чисельності

зайнятого населення, динаміка зростання національного ВВП і офіційного безробіття в досліджуваних країнах.

З 1950 року світова економіка зростала неймовірно швидко: глобальний ВВП зріс у шість разів, а середньодушові доходи майже в три рази. Такому зростанню сприяло збільшення частки зайнятого населення та підвищення продуктивності праці.

За прогнозами Світового Банку глобальна зайнятість до 2050 року буде уповільнюватись, тому перспективи економічного зростання будуть залежати від зростання продуктивності праці.

Темпи зростання продуктивності праці у світі уповільнюються третій рік поспіль (від 3,9% у 2010 р. до 2,6% у 2011 р., 1,8% в 2012 р. і 1,7% в 2013 р.), в порівнянні до 2010 року зниження у 2013 році склало 56,4%. Помірність у зниженні продуктивності праці є, головним чином, результатом стабілізації темпів її зростання в країнах з розвинутою економікою та подальше уповільнення (навіть якщо загальний рівень був відносно сильним у порівнянні з розвиненими економіками) в деяких великих країнах, таких як Китай, Індія, Бразилія і Мексика (рис. 3).

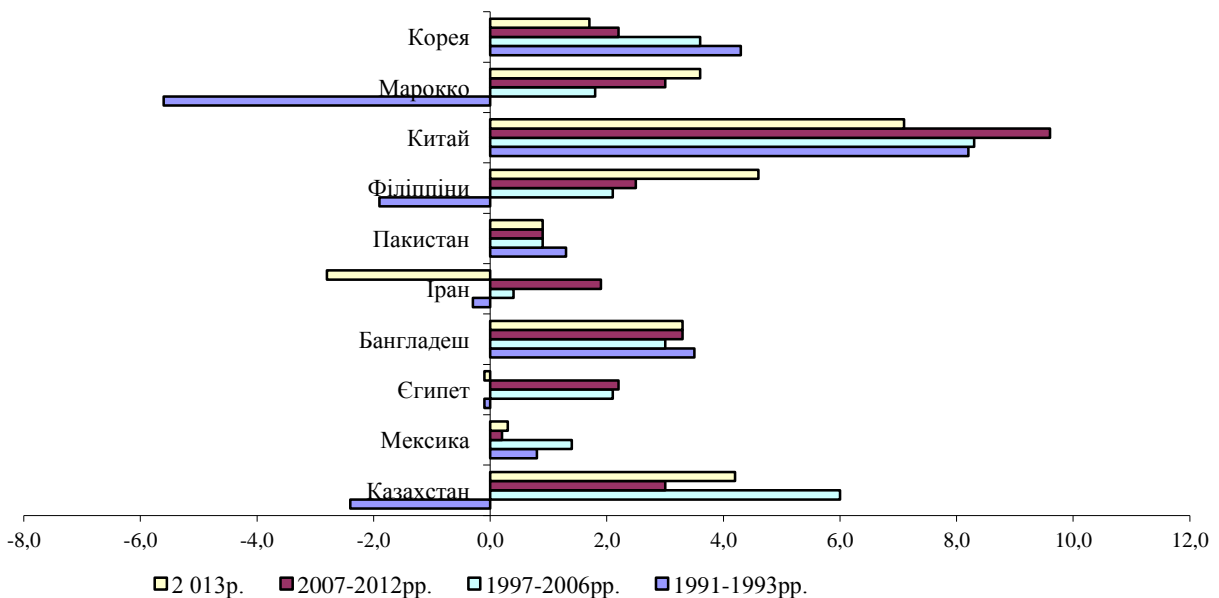

Рис. 3. Динаміка продуктивності праці в країнах-донорах з найвищим і найнижчим рівнем річної чистої міграції, % [1; 3]

При цьому драматичним результатом є те, що темпи зростання сукупної продуктивності факторів виробництва, який вимірює продуктивність праці і капіталу разом, для світової економіки складає менше нуля і вказує на зволікання ефективності оптимального розподілу та використання ресурсів і, як наслідок, є результатом уповільнення попиту, падіння продуктивного використання ресурсів, які, можливо, пов'язані з комбінацією ринкових обмежень і застою інновацій.

Останні дані бізнес-дослідницької компанії Conference Board, свідчать, що деякі країни,

збільшивши продуктивність праці, мали і збільшення безробіття. В Іспанії, наприклад, спостерігається позитивна динаміка продуктивності праці з 2007 року, але динаміка ВВП і зайнятості (на 4,2% і 13,7%, відповідно) є негативною. Крім того, Німеччина, яка знизила рівень безробіття в період економічного спаду, має низький рівень продуктивності праці. Китай демонструє стабільний і досить високий рівень продуктивності праці з 8,3% в період між 1997-2006 роками до 9,6% в період між 2007-2013 роками, але ВВП Китаю у розрахунку на одного працівника в 2013 році складає тільки 17,1% від США (рис. 4).

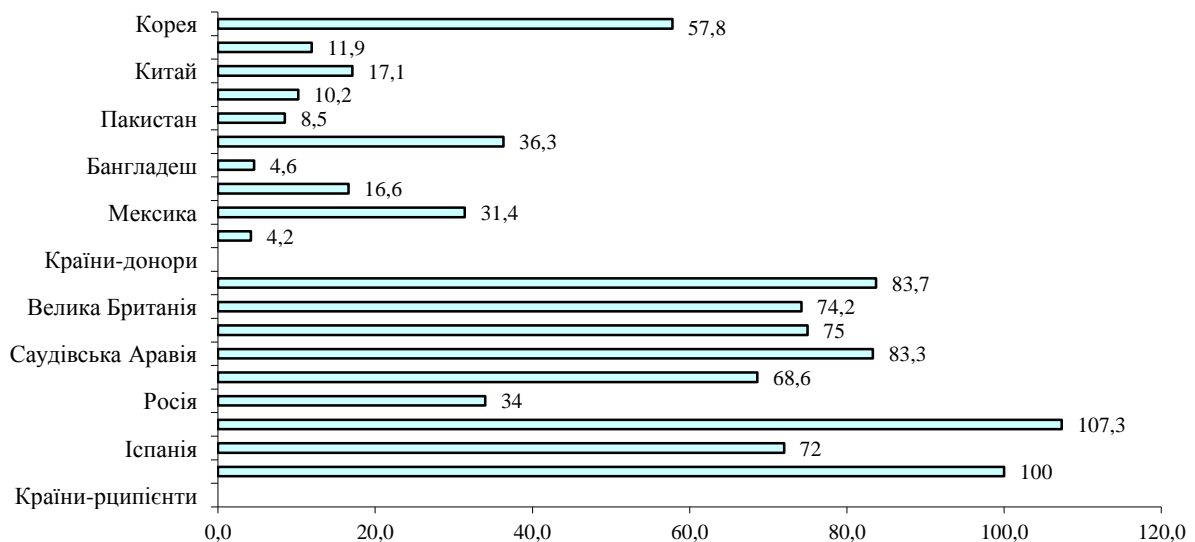

Рис. 4. Реальний ВВП країн-реципієнтів та країн-донорів з найвищим і найнижчим рівнем річної чистої міграції в розрахунку на одного зайнятого від США в 2013 році, % [4]

У Сполучених Штатах зростання продуктивності праці різко сповільнилося в 2005 році та не спостерігається й досі (0,9% у 2013 році). Також, значне зниження показника мають Канада та Австралія.

В Європі, не зважаючи на кризу, ситуація поліпшилась, і у 2013 році склала 0,5% у порівнянні з 0,1% у 2012 році, але такі країни-реципієнти як Велика Британія, Італія мають, взагалі, істотне падіння (рис. 5).

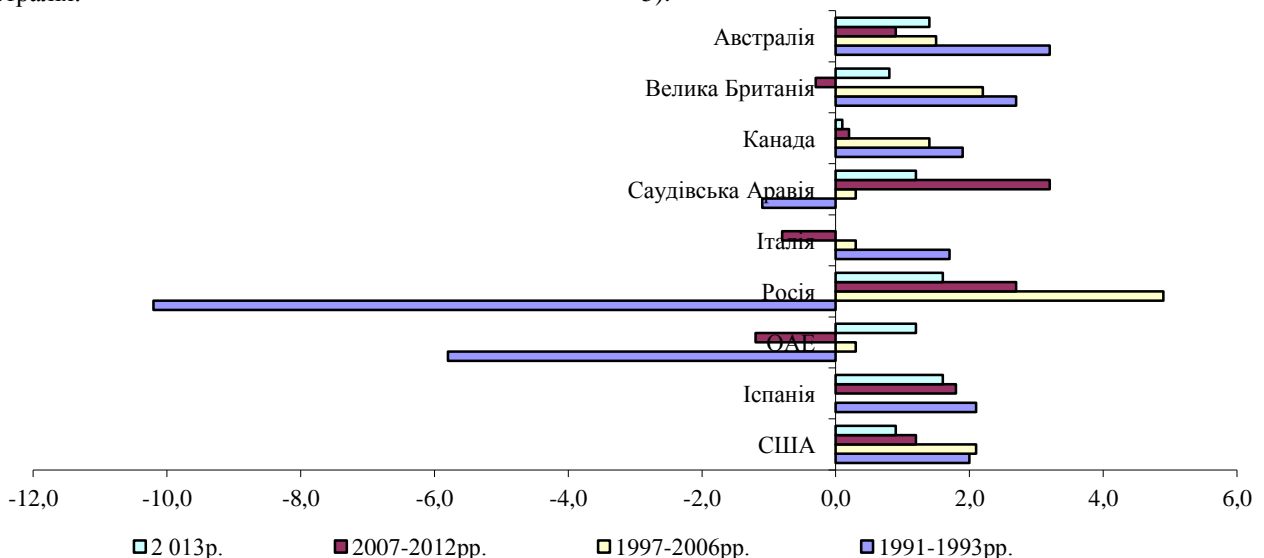

Рис. 5. Динаміка продуктивності праці в країнах-реципієнтах з найвищим і найнижчим рівнем річної чистої міграції, % [1; 3]

Слід зазначити, що у всіх державах ЄС продуктивність праці зростала до 2008 року: найбільш стрімко в країнах Східної Європи та найбільш плавно в

країнах Північної Європи, але з 2008 року спостерігається суттєве падіння продуктивності праці в усіх, без винятку, країнах ЄС: в Нідерландах, Чехії,

Угорщині, Португалії, Греції та Італії падіння було різким і триває досі; в Фінляндії, Великій Британії, Франції, Німеччині, Кіпрі, Іспанії мало характер коригування. Але, в цілому, динаміка продуктивності праці в групах країн ЄС має спадний тренд.

Досить цікава динаміка спостерігається в Росії, бо протягом 1990-2010 років маючи статус країни-реципієнта, у період з 2010-2013 роки вона не тільки повертає позиції (друга країна-реципієнт після США), але й стає країною-донором з найвищим рівнем річної чистої міграції, при тому, що в цей період продуктивність праці в країні зростає у 2013 році до 1,6%. До того ж, на особливу увагу заслуговує те, що невідповідність між чисельністю населення і розміром природно-ресурсного потенціалу Росії стає найважливішою стратегічною загрозою.

У зв'язку з тим, що вплив міграційних процесів на соціально-економічний і демографічний стан і розвиток країн є досить суттєвим, міжнародна міграція стає впливовим фактором, який визначатиме рівень продуктивності праці в майбутньому.

Розуміння динаміки переміщення міжнародних міграційних потоків в просторі дає можливість вийти за рамки припущень, що найкращий економічний ефект може бути отриманий шляхом найбільш оптимального переміщення робочої сили до місця, де її продуктивність може бути використана максимально ефективно, без урахування будь-яких інших факторів. До того ж, результати дослідження тільки одного фактора не можуть бути достатніми для формування

політики управління міжнародною міграцією, проте вони дозволяють визначити основні напрямки подальших досліджень.

Заходи жорсткої економії і глобальна конкуренція продовжують негативно позначатися на робочих місцях і громадських послугах, а недостатнє фінансування і відсутність доступу до якісних суспільних послуг консервують злидні і виступають фактором, що підштовхує до міграції.

Зростання безробіття, також, є серйозною довгостроковою проблемою, яка перешкоджає скороченню бідності та підвищенню рівня життя.

У 2012 році світ переживає глобальне уповільнення економічного зростання та подвійне підвищення рівня безробіття, яке прискорилось в 2013 році. При цьому світова економіка знаходиться далеко від звичайного, циклічного спаду і не може виправити таку ситуацію автоматично, що може призвести до стагнації і соціальних потрясінь в найближчі роки.

За оцінкою експертів Світового банку, до 2030 року необхідно створити в світі додатково не менше 600 млн. вакансій для того, щоб подолати економічну катастрофу і глобальну кризу робочих місць, яка характеризується високим рівнем безробіття серед молоді і зростанням нестандартної зайнятості [5].

Розглядаючи динаміку безробіття в країнах-донорах та країнах-реципієнтах з найвищим і найнижчим рівнем річної чистої міграції (рис. 6, 7), не спостерігаємо типових трендів і закономірностей.

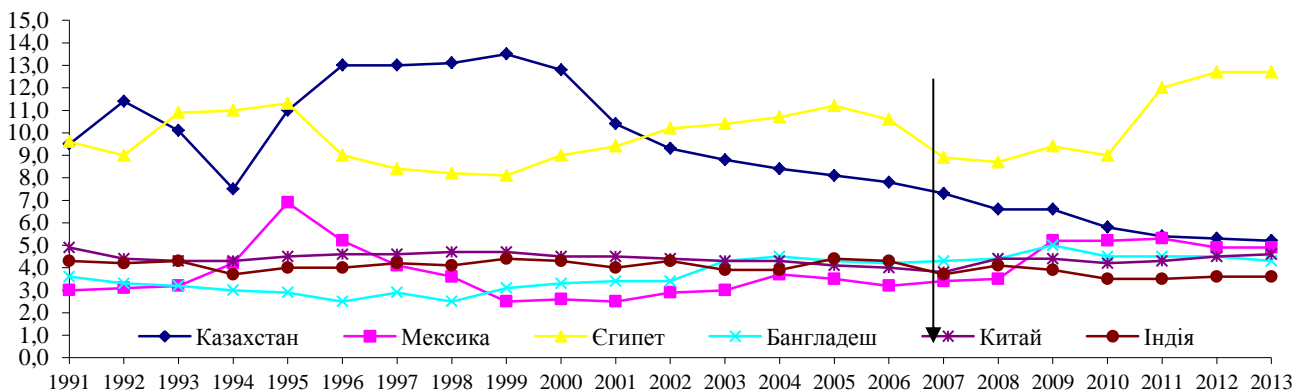

Рис. 6. Динаміка рівня безробіття праці в країнах-донорах з найвищим і найнижчим рівнем річної чистої міграції, % [5]

Динаміка безробіття констатує не тільки різного ступеня інтенсивність, але й, взагалі, є різноспрямованою в аналогічний історичний період.

Однак заслуговує на увагу той факт, що у країнах-реципієнтах саме 2007 рік став роком мінімального безробіття (у період з 2002 по 2013 роки).

Значення безробіття як показника соціально-економічного розвитку системи та точки пріоритетного державного впливу (реалізації державної політики) зростає, тому безробіття перетворюється не тільки в фактор росту якості життя та забезпечення соціальної стабільності, але й критерій оптимізації динаміки продуктивності праці, підвищення її економічної ефективності та результативності в сучасному світі.

Тренди розвитку продуктивності праці та рівня

безробіття дозволяють зробити висновок, що історичним періодам максимальної продуктивності праці в економічній системі відповідають історичні періоди мінімального безробіття в країні. На підставі цього статистично доведеного факту можна зробити висновок про роль безробіття як чинника зростання продуктивності праці і необхідності концентрації державної економічної політики на показниках безробіття при реалізації стратегій інтенсивного росту. Зіставлення показників безробіття, зміни ВВП та продуктивності праці дозволили вивести ряд закономірностей, статистично обґрунтованих і логічно доведених, а саме: в умовах зростаючої продуктивності праці економічна роль трудової міграції та динаміка ВВП перебувають у прямій залежності, тоді як у випадку зміни динаміки

продуктивності праці на негативну до зворотного змінюється взаємозв'язок динаміки ВВП і економічної ролі трудової імміграції.

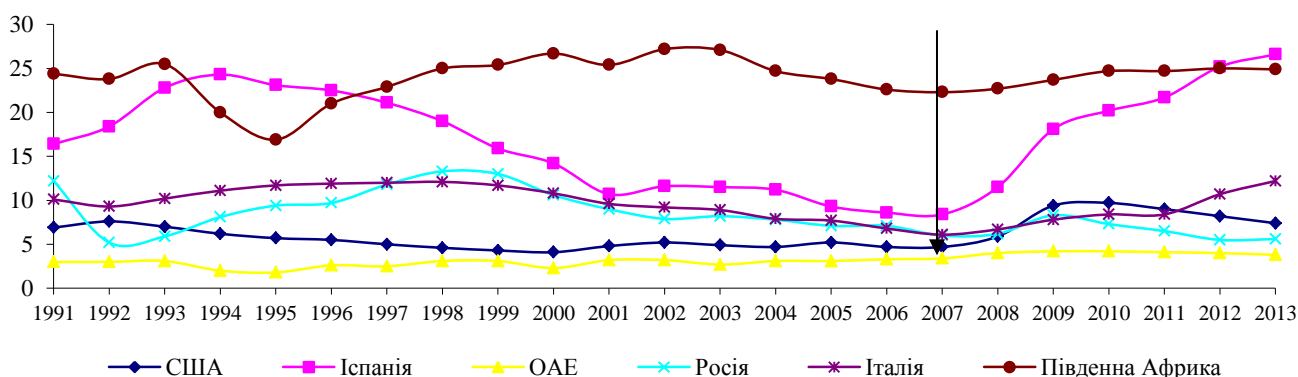

Рис. 7. Динаміка рівня безробіття в країнах-реципієнтах з найвищим і найнижчим рівнем річної чистої міграції, % [5]

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Міжнародні міграційні потоки мають свій власний рівень складності з урахуванням щонайменше трьох змінних: часові цикли; розвиток на різних поворотних моментах (приклади включають в себе ринок праці та міграційна політика); і його законні або незаконні форми (легальні і нелегальні).

Глобальна економічна криза стала причиною підвищення рівня динаміки міжнародної міграції і в осяжному майбутньому, за відсутності більш суворих позицій міграційної політики (можливо, навіть з ними), міжнародна міграція буде мати стійкий висхідний тренд. У зв'язку з цим розуміння справжньої природи цього явища дає можливість ефективного використання та управління, тому досить важливо не тільки встановити чисельність, походження і

призначення міжнародних міграційних потоків, але й їх правовий статус, зайнятість та соціальні умови.

Наслідки міграційних процесів неоднозначні, однак їх вплив на соціально-економічний і політичний розвиток країн збільшується. Ступінь впливу багато в чому залежить від ефективності міграційної політики країни.

З огляду на вищезазначене, головним завданням розвитку глобальної системи управління міграцією є визначення максимально можливих і максимально узгоджених на міждержавному рівні меж внутрішньої компетенції держави в організації міграційного процесу.

Подальші дослідження мають бути зосереджені на визначенні максимально можливих і максимально узгоджених на міждержавному рівні меж внутрішньої компетенції держав в організації ефективного міграційного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 232 million international migrants living abroad worldwide – new UN global migration statistics reveal / Департамент з економічних та соціальних питань ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://esa.un.org/unmigration/wallchart2013.htm>.
2. Evaluating Components of International Migration: Legal Migrants / Бюро перепису населення США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.census.gov/population/www/documentation/twps0059/twps0059.html>.
3. International Migration Report 2013 / Департамент економічних та соціальних питань ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://esa.un.org/unmigration/documents%5Cworldmigration%5C2013%5CFull_Document_final.pdf.
4. The Conference Board / Бізнес-дослідницька компанія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.conference-board.org/>.
5. The World Is Facing A Global Job Crisis / Бізнес-інсайдер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.businessinsider.com/afp-world-bank-warns-of-global-jobs-crisis-2014-9#ixzz3W9pU1Arh>.
6. International Labor Comparisons / Бюро статистики труда США (БСТ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bls.gov/fls/ichcc.htm#table2.2>.
7. Всеобщая декларация прав человека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/russian/documen/declarat/>.
8. Trends in International Migrant Stock: Migrants by Destination and Origin / Организация Объединенных Наций, Департамент по экономическим и социальным вопросам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/index.shtml>.

Чепеленко Анжеліка Михайлівна, Чепеленко Дмитрій Станіславович

МЕЖДУНАРОДНАЯ МИГРАЦИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ: ЗАКОНОМЕРНОСТИ И ТРЕНДЫ

Исследование закономерностей процессов международной миграции, экономических, социальных и культурных трансформаций, вызванных переориентацией региональных миграционных потоков во второй половине XX века, является актуальным и своевременным для стран, которые активно модернизируют свою миграционную политику. Целью статьи является определение основных закономерностей миграционной динамики стран-доноров и стран-реципиентов на основе оценки макроэкономического воздействия международной миграции в статике и динамике за период с 1990 по 2013 годы. Для проведения исследования была использована статистическая информация Всемирного Банка по основным макроэкономическим показателям (динамика ВВП, демографические характеристики населения, показатели экономического роста и др.) и расчетных (производительность труда, динамика эмиграции трудоспособного населения, потери ВВП в случае отсутствия трудовой иммиграции и др.). В результате исследования было выявлено, что исторические периоды минимальной безработицы, поэтому, на основании этого статистически доказанного факта предполагаем, что безработица является весомым фактором роста производительности труда и необходимости концентрации государственной экономической политики на показателях безработицы при реализации стратегий интенсивного роста. Сопоставление показателей безработицы, изменения ВВП и производительности труда позволили вывести ряд закономерностей, статистически обоснованных и логически доказанных, а именно: в условиях растущей производительности труда экономическая роль трудовой миграции и динамика ВВП находятся в прямой зависимости, тогда как в случае изменения динамики производительности труда на отрицательную взаимосвязь динамики ВВП и экономической роли трудовой иммиграции находится в обратной зависимости. Основные результаты, представляющие научную новизну и полученные в ходе проведения исследования, заключаются в том, что предложен принципиально новый подход к осознанию влияния роли факторов регулирования миграционными процессами и необходимости концентрации государственной экономической политики на показателях безработицы и производительности труда при реализации стратегий интенсивного роста. Практическое значение полученных результатов заключается в разработке рекомендаций и предложений, которые могут быть полезными для внедрения при формировании национальной миграционной политики.

Ключевые слова: миграционная политика, миграционные процессы, страны-доноры, страны-реципиенты, влияние глобализации, производительность труда, уровень безработицы.

Chepelenko A., Chepelenko D.

INTERNATIONAL MIGRATION IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION: PATTERNS AND TRENDS

Migration is one of the most important problems of the population and not only seen as a simple mechanical movement of people, but as a complex social process that leads to significant social, economic, demographic and political changes. Globalization is largely intensifies migration processes. Research of laws of international migration, economic, social and cultural transformations caused by the reorientation of the regional migration flows in the second half of the twentieth century is relevant and timely for countries that actively modernizing its immigration policy. The aim of the article is to define the basic laws of migration of donor and recipient countries on the basis of an assessment of the macroeconomic impact of international migration in statics and dynamics for the period from 1990 to 2013. To conduct the study statistical data of the World Bank's main macroeconomic (GDP dynamics, demographic characteristics of the population, economic growth, and other) and calculated (labor productivity, the dynamics of the emigration of the working population, GDP losses in the absence of labor immigration, etc.) indicators have been used. It has been found that historical period of maximum productivity in the economic system corresponds to the minimum historical periods of unemployment, so under this statistically proven fact it is possible to assume that unemployment is a significant factor of productivity growth and the need for concentration of state economic policy in the unemployment rate in the implementation of intensive growth strategies. Comparison of unemployment rate, changes in GDP and growth of productivity allowed to bring a number of laws, statistically proved and logically justified, namely in terms of increasing productivity economic role of labor migration and GDP growth are directly related, whereas in the case of changing of the dynamics of labor productivity to the negative reverse changes the relationship of dynamics in GDP and economic role of labor immigration. The main results received in the course of the study represent scientific novelty. The new approach to understand the impact of regulation of migration processes factors and the need to focus the government's economic policy in terms of unemployment and labor productivity in the implementation of intensive growth strategies have been proposed. The practical significance of the results is to develop recommendations and proposals that may be useful for implementation during the formation of a national migration policy. Considering the abovementioned, the prospects for future research should focus on determining the best possible and most agreed at the international level limits in the organization of effective migration process.

Key words: migration policy, migration processes, donor countries, recipient countries, the impact of globalization, productivity, unemployment.

Одержано 25.04.2015 р.